

Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 04.05 – 15.06.2021) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. Варшава, 2021. 88 с.

Головний редактор:
ГЛАВЧЕВА Ю. М., НТУ «ХП», Україна

Редакційна колегія:

ЦМОЦЬ І. Г., Доктор технічних наук, професор, Національний університет «Львівська політехніка», Україна

ПРЯДКО В. В., Академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор, Університет Короля Данила, Україна

GAVRYLIUK I., Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, Варшавський університет, Польща

РУДАК Т. В., Доктор права Віденського Університету, Австрія

ГРЕБЕНЮК Н. В., Кандидат економічних наук, Університет Короля Данила, Україна

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією – Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

*Школьнікова Т. Ю.,
канд. іст. наук, ст. викладач
кафедри філософії та суспільних наук,
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова*

СИСТЕМА РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ВІННИЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Надзвичайно актуальним питанням сьогодення є забезпечення академічної доброчесності та запобігання плагіату у закладах вищої освіти.

У ст. 42 Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII та у п.11 ст.1 Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 (доповнений п.11 від 05.09.2017 № 2145-VIII) дається визначення академічної доброчесності, як сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання або наукових (творчих) досягнень [1, 5]. Таким чином, Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова був створений на підставі Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Кодекс орієнтований на викладачів, співробітників та здобувачів вищої освіти. У свою чергу, керівництво університету гарантує створення сприятливих умов для розвитку наукових пошуків та досліджень.

Згідно з Кодексом, етичною вважається така поведінка професорсько-викладацького складу та здобувачів освіти, яка повною мірою відповідає сукупності моральних правил та звичаїв академічної спільноти [2]. Гідними зразками поведінки для професорсько-викладацького складу та для здобувачів освіти в університеті є:

– бути відповідальними громадянами дотримуючись Конституції та законів України;

- дотримуватись нормативно-правових актів України та внутрішніх наказів, які регламентують діяльність працівників вищої школи;
- бути патріотом та виховувати у здобувачів освіти почуття любові до України, поваги до Конституції та її законів;
- працювати на благо суспільства та держави;
- сприяти розвитку та поширенню вжитку української мови у науковій, освітній, адміністративній діяльності та у побуті;
- забезпечувати необхідний рівень професійної активності та бути зразком професійної поведінки відповідно до займаної посади;
- підтримувати атмосферу творчої свободи, довіри та взаємної поваги;
- не привласнювати чужих ідей, думок та результатів праці, не видавати вже відомі наукові факти за нові;
- допомагати іншим людям та шанувати інших людей так само, як поважаєш себе, незважаючи на їх майновий та соціальний стан;
- поважати право власності;
- берегти майно університету, примножувати його та передавати прийдешнім поколінням викладачів і здобувачів освіти;
- бути справедливими та неупередженими під час ухвалення рішень, керуючись, у першу чергу, інтересами суспільства, а не власними уподобаннями;
- не використовувати надані повноваження для завдання шкоди іншим людям або отримання неправомірної вигоди;
- не дискримінувати інших людей за їх переконання, расову або статеву приналежність [2].

Ознакою приналежності до академічної спільноти Вінницького національного медичного університету є здатність сприймати думки, які відрізняються від власних, шанувати такі особливості поведінки та життя інших, що не порушують принципи викладені у Кодексі [2]. Саме така поведінка має забезпечити в університетському середовищі взаємну довіру та неупередженість

суджень, забезпечити справедливе і порядне відношення між співробітниками університету та здобувачами освіти.

Забезпечення справедливості визнається найголовнішим обов'язком керівництва університету. Академічна доброчесність кожного співробітника та здобувача освіти базується, згідно Кодексу, на засудженні будь-якого виду плагіату у науковій та навчальній діяльності. З цією метою для співробітників та учасників освітнього процесу у 2017 р. був виданий наказ № 93 «Про створення координаційної комісії та розподіл повноважень у сфері інтелектуальної власності, перевірки на академічний плагіат» [3].

Також, з метою дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти, в університеті була встановлена антиплагіатна інтернет-система StrikePlagiarism.com. Ця програма створена спеціально для перевірки текстових документів на сайті <http://www.strikeplagiarism.com>. Послуга надається у вигляді Application Service Provider, тобто для використання антиплагіатної системи потрібен тільки комп'ютер та мережа інтернет. Безпосередньо обробка інформації проводиться постачальником послуг. Отриманий звіт подібності StrikePlagiarism.com допоможе оцінити роботу автора: визначити рівень та кількість запозичень, однакових текстових фрагментів, ідентичних словосполучень, надає можливість визначити приховані символи (тобто, використання символів не з кириличного алфавіту), видає коефіцієнти подібності №1 та №2 (на основі коротких та на основі довгих словосполучень).

З метою забезпечення довіри до наукових результатів Кодекс передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі їх використання;
- надання достовірної інформації про методика та результати досліджень;
- ефективне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- дотримання академічної доброчесності;
- самостійне виконання навчальних завдань та задач.

Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат, оприлюднення наукових результатів отриманих іншими особами, фабрикація або фальсифікація фактів, свідома зміна або модифікація вже наявних даних, списування, обман, хабарництво, не об'єктивне оцінювання, компіляція інформації.

Вінницький національний медичний зобов'язується відповідно до положень п. 3 ст. 32 Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 вживати заходів, щодо забезпечення академічної доброчесності, зокрема, шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, притягнення порушників до дисциплінарної відповідальності та дотриманням Кодексу академічної доброчесності [4, 5].

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38-39. ст. 380. Стаття 42.
2. Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова. URL: https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobro.pdf.
3. Про створення координаційної комісії та розподіл повноважень у сфері інтелектуальної власності, перевірки на академічний плагіат : наказ № 93 від 17.07.2021 р. URL: https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/nakaz_plagiat1.pdf.
4. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо). URL: https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/MON_zabez_akadem_dobr.pdf
5. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.